

ПРЕДМЕТИ ЗАЗДРОСТІ ЮНАКІВ ТА ДІВЧАТ У КОНТЕКСТІ ЇХ СХИЛЬНОСТІ ДО ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ

Нечітайло Ірина Сергіївна¹, Мілорадова Наталія Едуардівна²

¹Професор кафедри соціології та психології, Харківський національний університет внутрішніх справ, доктор соціологічних наук, професор, м. Харків (Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0656-0370>

²Доктор психологічних наук, професор кафедри педагогіки та психології факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків (Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0716-9736>

UDC: 159.9

АНОТАЦІЯ

Данна стаття присвячена розгляду предмету заздрості у юнаків та дівчат в контексті їх схильності до девіантної поведінки. Авторами зазначається, що девіантна поведінка розуміється як така, що відхиляється від прийнятих у суспільстві норм та правил. Також автори наголошують на тому, що заздрість можна охарактеризувати як негативне ставлення до переваги іншої людини і бажання отримати те, чим володіє ця людина.

Мета статті полягає у визначенні основних психолого-правових характеристик заздрісності студентів -юнаків та дівчат у контексті девіантної поведінки. А завданнями статті автори вказують – визначення рівня вираженості заздрості у курсантів - юнаків та дівчат та вивчення гендерних особливостей взаємозв'язку девіантної поведінки, із заздрістю до різних предметних сфер.

У висновках відмічається те, що заздрість не є моральним почуттям і саме неповноцінність суб'єкта є центральною проблемою заздрості. Множинні гендерні відмінності в заздрості, виявлені в юнацькому віці, у міру дорослішання мінімізуються.

Ключові слова: заздрість, заздрісність, девіантна поведінка, делінквентна поведінка, неповноцінність, несправедливість, юнаки, дівчата, гендерна специфіка.

Постановка проблеми. У реаліях сьогоденного суспільства відбуваються бурхливі політичні, економічні, культурні та правові зміни, що гостро впливають не лише на міжособистісні відносини, але також на внутрішній світ індивіда. Розглядаючи проблему напруженості у суспільстві, варто зазначити зростання соціальної нерівності та розшарування, зниження рівня життя та соціальну незахищеність значної частини населення.

Заздрість – почуття, яке хоч раз у житті відчувала кожна людина. Споконвіку воно сприймається як щось гріховне та негативне. Аристотель досить влучно визначив заздрість як «смуток, що з'являється при вигляді благоденства подібних нам людей». Під заздрістю

розуміють неприязнь, вороже ставлення до успіхів і переваг інших. Це поняття включає в себе також почуття прикrostі, роздратування, приниження, злоби, ревності і, як наслідок, проявів девіантної або ж делінквентної поведінки. У психології заздрість розглядається, як емоція, але тільки у випадку ситуативного, скороминущого прояву. Якщо ж заздрість до якогось об'єкта стає стійкою, вона перетворюється на емоційну установку, тобто почуття.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття. У статті досліджуються терміни «заздрісність» та «девіантна поведінка». Акцентується увага на гендерних відмінностях проявів заздрості у юнацькому віці.

Address for correspondence, e-mail: editpsychas@gmail.com
Copyright: © Iryna Nechitaylo, Natalia Miloradova

This is an Open Access journal, all articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material, provided the original work is properly cited and states its license.

Новизна дослідження полягає в розкритті почуття заздрісності з точки зору девіантної поведінки та гендерних взаємозв'язків.

Формулювання мети або цілей статті (постановка завдання): визначення основних психолого-правових характеристик заздрісності студентів - юнаків та дівчат у контексті девіантної поведінки. Задля реалізації мети було поставлено наступні завдання:

- визначити рівень вираженості заздрощів у курсантів - юнаків та дівчат;
- вивчити гендерні особливості взаємозв'язку девіантної поведінки, із заздрістю до різних предметних сфер.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. У своїй роботі «Заздрість, неповноцінність і несправедливість: три основи гніву з приводу нерівності» Колін Вейн Ліч пише: «З огляду на те, що Бог і релігія заперечують заздрість, це почуття має спиратися на віру в світську систему, за якою має розподілятися щастя. ... Таким чином, за визначенням, заздрити означає висувати (світську) претензію про те, як має бути розподілене щастя та вдача між людьми. Оскільки справедливість є важливою світською системою розподілу, вираження свого бажання отримати багатство іншої сторони з причини несправедливості служить для додавання психологічної та моральної сили претензіям» (Leach, Colin Wayne, 2008). Оскільки заздрість часто виражається такими словами, як «Я заслуговую те, що вона (він) має», деякі автори стверджують, що претензія щодо несправедливості є центральною або навіть необхідною для заздрості (Ben-Ze'ev, A. 1992, Crusius, J 2020, Van de Ven, N. 2010). Однак, як вчили Фукідід, а потім Ніцше, почуття заздрісників, що вони заслуговують на щастя іншого, не обов'язково ґрунтується на почутті справедливості (Ben-Ze'ev, A. 1992, Leach, Colin Wayne 2008).

Як зазначає А. Берман (Berman, A. 2007), етико-психологічні феномени соціальної поведінки багато в чому залежать від гендерної приналежності суб'єкта. Так, скажімо, заздрісним чоловікам у відносинах з іншими властивий агресивно-підозрілий стиль. У жінок їх заздрісність в міжособистісних відносинах навпроти не має проявів агресивності, а відрізняється проявами

покірності, схильності до самознищення, пасивності, які є характеристиками покірнього стилю відносин (Berman, A. 2007). В даному випадку визначальною характеристикою підпорядкування, що виявляється в міжособистісних стосунках, у жінки, як суб'єкта заздрості, є її схильність до самознищення, яке виявляється як страждальна позиція «Я» як «об'єкта». Тобто, заздрісним респондентам незалежно від їх гендерної приналежності в міжособистісних відносинах є властивими прояви підозрілості.

Заздрість можна охарактеризувати як негативне ставлення до переваги іншої людини і бажання отримати те, чим володіє ця людина. На думку відомого дослідника заздрості Аарона Бен-Зіва, у поясненні цього ставлення виявляються дві основні проблеми:

- (а) неповноцінність;
- (б) несправедливість (Ben-Ze'ev A. 1992).

Взяття кожного питання як центральної проблеми заздрості призводить до формулювання двох основних підходів:

- (а) заздрість викликана неповноцінністю суб'єкта;
- (б) заздрість стосується незаслуженого щастя об'єкта. Перший підхід передбачає, що об'єкти заздрості мають право на свою перевагу; заздрість розглядається як неморальна емоція. У другому підході заздрість може розглядатися як виправдана моральна емоція, оскільки об'єкти не гідні свого хорошого становища (Ben-Ze'ev A. 1992). А якщо об'єкти не гідні свого хорошого становища, то виникає спокуса «поновити справедливість».

Інтенсивність заздрості у чоловіків найчастіше пов'язана з високим рівнем значущості цінностей «цікава робота», «матеріально забезпечене життя», «свобода»; з низьким рівнем значущості цінності «щастя інших» і з високим рівнем доступності цінності «суспільне визнання»; у жінок таких взаємозв'язків менше (з високим рівнем значущості цінності «матеріально забезпечене життя» і високим рівнем доступності цінності «свобода»). Якщо у чоловіків заздрість виникає при неузгодженості цінностей, при фрустрації потреб у певних сферах («хочу, але не маю»), то у жінок ця умова ніяк не впливає на рівень їх заздрості (Berman, A. 2007).

Гендерні відмінності достатньо чітко виявляються в заздрості до окремих предметних сфер. Так, предметом заздрості дівчат найчастіше виступає зовнішня привабливість, що не властиво юнакам, а юнаки негативно ставляться до людей, які мають більш високий соціальний статус

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У проведеному дослідженні використовувалися комплекс взаємодоповнюючих методів: аналіз наукової літератури щодо проблеми дослідження, бесіда, анкетування, тестування. Психодіагностичне обстеження проведено із застосуванням наступних методик: опитувальник «Методика дослідження заздрісності особистості (МІЗЛ)», опитувальник «Методика схильності до поведінки, що відхиляється» (О.М. Орел).

Емпіричну базу дослідження склали результати анкетування та психодіагностичного обстеження 100 осіб (58 юнаків та 71 дівчина) віком від 18 до 21 року.

На першому етапі дослідження нами було проведено порівняльний аналіз заздрості та її предметних сфер у вибірці юнаків та дівчат студентського віку (табл. 1).

Порівнюючи отримані нами дані із результатами дослідження Т.В. Бескової, проведеного на широ-

кій віковій вибірці, виділимо зони загального та різного. Загальним є те, що в обох дослідженнях було виявлено, що жінки більш ніж чоловіки (на статистично значущому рівні) заздять зовнішній привабливості та наявності відданих друзів. Що стосується більшої заздрості жінок до зовнішньої привабливості, то цей факт не вимагає детального пояснення, оскільки до зовнішніх даних жінок у суспільстві пред'являються серйозніші вимоги, ніж до зовнішності чоловіків. Коментуючи більш високий рівень заздрості жінок до друзів, Т.В. Бескова бачить причини цього як у більшій комунікабельності жінок, так і деяких специфічних характеристиках «жіночої дружби».

Однак аналіз вищенаведеної таблиці дозволяє вказати і суттєві зони різного результату досліджень, проведених різних вікових вибірках. Так з'являються нові предметні сфери заздрості, якими дівчата лише на рівні статистично значущих відмінностей перевершують юнаків: професійні (навчальні) успіхи, вміння спілкуватися, успіх у протилежної статі. При вираженому інтересі до інших людей заздрісність дівчат постає як індикатор особистісно значимих областей самопрояви та самовизначення. Відомо, що у юнацькому віці активно формується самосвідомість, виробляється власна незалежна система самооцінювання та самовідносини, здат-

Таблиця 1

Рівень вираженості заздрісності у юнаків та дівчат

Показники заздрісності	M _x		t	p
	Юнаки (n ₁ = 58)	Дівчата (n ₂ = 71)		
МІЗЛ				
Заздрість-неприязнь	12,17±1,72	14,95±1,26	1,30	-
Заздрість-смуток	20,01±1,22	24,66±1,19	2,73	0,01
Інтегративний показник заздрісності	32,18±2,84	39,61±2,45	2,01	0,05
Предметне поле заздрісності				
Зовнішня привабливість	1,31±0,65	2,96±0,52	1,98	0,05
Здоров'я	1,41±0,72	1,53±0,87	0,11	-
Молодість	0,58±0,48	0,79±0,51	0,30	-
Кар'єрне зростання	2,17±0,82	2,48±0,93	0,25	-
Положення у суспільстві, соціальний статус	1,98±1,04	1,87±0,85	0,08	-
Похвала, нагороди, популярність	1,75±0,86	1,81±0,79	0,05	-
Матеріальний достаток	2,07±1,12	2,48±0,87	0,29	-
Дорогі чи модні речі	1,74±0,81	1,89±0,48	0,16	-
Професійні (навчальні) успіхи	1,42±0,43	2,54±0,31	2,11	0,05
Інтелект, здібності	1,75±0,78	1,91±1,10	0,12	-
Особистісні якості	1,09±0,86	1,74±0,81	0,55	-
Вміння спілкуватися	1,16±0,31	2,00±0,25	2,11	0,05
Успіх у протилежної статі	0,74±0,38	1,91±0,23	2,63	0,01
Наявність відданих друзів	0,81±0,21	1,63±0,34	2,05	0,05
Сім'йне благополуччя	0,87±0,29	0,98±0,27	0,28	-
Діти (їх наявність чи успіхи)	0,72±0,18	0,84±0,22	0,42	-
Відпочинок, подорожі, розваги	1,83±0,21	2,24±0,26	1,23	-
Підсумковий середній показник заздрісності до різних предметних сфер	1,31±0,29	1,95±0,14	2,00	0,05

ність проникнути у свій внутрішній світ. Заздрість дівчат до професійних (навчальних) успіхів однолітків, їх комунікативним навичкам, успіху у протилежної статі можна пояснити вираженим прагненням та здатністю усвідомлювати свою неповторність, переорієнтацією із зовнішніх оцінок на внутрішні у сфері міжособистісних відносин та професійних успіхів.

Крім того, дівчата перевершують юнаків і за всіма інтегративними показниками заздрості, встановленими за допомогою опитувальників: «Методика дослідження заздрості особистості», «Прояв заздрості та її самооцінка». Особливої уваги, на наш погляд, заслуговує на той факт, що дівчата перевершують юнаків саме за параметром «заздрість смутку», а не за параметром «заздрість-неприємство». Уточнимо, що згідно з інтерпретацією результатів опитувальника «Методика дослідження заздрісності особистості», суб'єкт, відчуваючи «заздрість-смуток», переживає образу, досаду, смуток, розпач. Він відчуває себе невпевненим, скривдженим, зневіреним, безсилим щось змінити. Стартовим механізмом запуску «заздрості-смутку» є відчуття «незаслуженої непереборної» обділеності». Суб'єкт робить, як йому здається, все можливе для досягнення бажаної мети, вкладаючи всі свої сили, але успіх (матеріальний достаток, визнання та ін.) так і не приходить. І як результат такої тотальної несправедливості і

зрештою незадоволених потреб виникає заздрісне ставлення до тих, хто, на його думку, менш завзятий, працьовитий і активний, але має все те, що не має, але дуже хоче мати він. Він уникає відкритих дій, характерних для активного суб'єкта заздрості (відібрати, присвоїти, зруйнувати). Таким чином, у рамках проведеного нами дослідження встановлено, що у дівчат показники заздрості вищі, ніж у юнаків, і переважає астенична реакція при вираженні соціально-психологічного ставлення до успіху (досягненням, переваги) Іншого. На наш погляд, це можна пояснити проявом у дівчат вищої емоційної сенситивності (підвищеної чутливості до подій, що відбуваються з людиною).

Порівняння результатів цього дослідження та дослідження Т.В. Бескової, дозволяє стверджувати, що ті множинні гендерні відмінності в заздрості, виявлені в юнацькому віці, у міру дорослішання мінімізуються. Однак залишається відкритим питання: «За рахунок чого відбувається ця мінімізація – за рахунок зниження заздрості у жінок або її наростання у чоловіків?». Це питання вимагає подальшого детального опрацювання (порівняння рівня заздрості у різних вікових групах окремо у чоловіків та жінок).

На другому етапі дослідження нами аналізувалися гендерні особливості взаємозв'язків заздрості з видами поведінки, що відхиляється (табл. 2). Зазначи-

Таблиця 2

Гендерні особливості взаємозв'язку девіантної поведінки із заздрістю до різних предметних сфер

Види девіантної поведінки	Юнаки n = 58	Дівчата n = 71
Схильність до адиктивної поведінки	зовнішня привабливість ($r=0,287, p<0,05$); кар'єра ($r=0,265, p<0,05$); вміння спілкуватися ($r=0,342, p<0,01$); віддані друзі ($r = 0,261, p <0,05$); дозвілля ($r = 0,352, p < 0,01$)	зовнішня привабливість ($r=0,324, p<0,01$); дорогі речі ($r=0,271, p<0,05$)
Схильність до самоушкоджуючої та саморуйнівної поведінки		матеріальний достаток ($r=0,287, p<0,05$); дорогі речі ($r=0,258, p<0,05$)
Схильність до агресії та насильства	кар'єра ($r=-0,359, p<0,01$); матеріальний достаток ($r=-0,377, p<0,01$); навчальні (професійні) успіхи ($r=-0,251, p<0,05$); інтелект ($r = -0,317, p <0,05$); віддані друзі ($r=-0,264, p<0,05$)	матеріальний достаток ($r=0,277, p<0,05$); дорогі речі ($r=0,282, p<0,05$)
Схильність до делінквентної поведінки	зовнішня привабливість ($r=0,267, p<0,05$); соціальний статус ($r=0,314, p<0,05$); дозвілля ($r = 0,357, p < 0,01$)	матеріальний достаток ($r=0,293, p<0,05$); дорогі речі ($r=0,301, p<0,05$)

Примітка: у таблиці наведено тільки ті види поведінки, за якими відхиляється. виявлено статистичні значущі зв'язки із заздрістю до різних предметних сфер (складено автором).

мо, що під девіантною поведінкою ми розуміємо поведінку, що порушує соціальні норми, що виявляється у вчинках, що відступають від встановлених загальноприйнятих норм, правил, принципів, зразків поведінки, звичаїв та традицій.

До окремих проявів девіантної поведінки можна віднести делінквентну (антисусільну, протиправну) поведінку та адиктивну (залежну) поведінку.

Подальший аналіз вівся у напрямі виділення тих предметних сфер, заздрість до яких найбільше впливає на відхилення в поведінці юнаків і дівчат (табл. 2).

Зазначимо, що в юнацькому віці поведінка, що відхиляється (делінквенція, адикція), агресія та аутоагресія головним чином пов'язані з оцінкою особистого (зовнішня привабливість) та соціального (матеріальний достаток, дорогі речі) успіху.

Практично всі види поведінки дівчат, що відхиляються, у тому числі самоушкоджуюче і саморуйнівна поведінка, обумовлена заздрістю до матеріального достатку та дорогим речам. Заздрість юнаків більш багатолика у прояві девіацій. Так, юнацька адикція обумовлена переживанням заздрощів до зовнішньої привабливості; кар'єрі; вмінню спілкуватися; наявності відданих друзів; дозвілля. Підкреслимо, що схильність до самоушкодження та саморуйнуючій поведінці при переживанні заздрощів у юнаків не виявлено. Професійна реалізація, досягнення матеріальних благ, інтелектуальна розвиненість, наявність відданих друзів знижують ризик прояву агресії та насильства у юнаків. Таким чином, чоловічий юнацький максималізм знаходить конструктивні соціально прийнятні способи вираження.

Висновки з даного дослідження. Отже, заздрість не є моральним почуттям і саме неповноцінність суб'єкта є центральною проблемою заздрості. Однак це не єдина проблема, оскільки між заздрістю та неповноцінністю немає позитивної кореляції. Ще одна важлива проблема – несправедливість. Питання несправедливості є більш помітними щодо тих, хто є подібним і близьким до нас, а саме може порівнюватися з нами самими. Відповідно, ми можемо очікувати, що зменшення соціально-економічних розривів збільшить заздрість. Основні засоби для зменшення заздрості - це те,

що робить соціальне порівняння менш значущим. Загальним у отриманих результатах є те, що в обох дослідженнях було виявлено, що жінки заздять зовнішній привабливості та наявності відданих друзів.

Самоушкоджуюча і саморуйнівна поведінка у дівчат обумовлена заздрістю до матеріального достатку та дорогим речам. Заздрість юнаків більш багатолика у прояві девіацій. Так, юнацька адикція обумовлена переживанням заздрощів до зовнішньої привабливості; кар'єрі; вмінню спілкуватися; наявності відданих друзів; дозвілля.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Подальше дослідження полягає у багатовимірності поняття «заздрість», особливо в контексті девіантної поведінки підлітків. Оскільки виявлені множинні гендерні відмінності в заздрості, виявлені в юнацькому віці, у міру дорослішання мінімізуються. Постає необхідність подальшого дослідження проблематики мінімізації факторів, що впливають на механізми формування заздрості у процесі дорослішання як юнаків, так і дівчат.

References :

- Ben-Ze'ev, A. (1992). Envy and inequality. *Journal of Philosophy*, 89, p.551-581.
- Berman, A. (2007). Envy at the cross-road between destruction, self-actualization, and avoidance. In L. Navaro & S. L. Schwartzberg (Eds.), *Envy, competition, and gender: Theory, clinical applications and group work*. (pp. 17-32). New York, NY US: Routledge/Taylor & Francis Group.
- Crusius, J., Gonzalez, M. F., Lange, J., & Cohen-Charash, Y. (2020). Envy: An adversarial review and comparison of two competing views. *Emotion Review*, 12(1), p.3-<https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1754073919873131>
- Feather, N. T., & Sherman, R. (2002). Envy, resentment, Schadenfreude and sympathy: Reactions to deserved and undeserved achievement and subsequent failure. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28, p. 953-961.
- Heider, F. (1958). *The psychology of interpersonal relations*. New York: John Wiley & Sons.
- Leach, Colin Wayne, (2008). 'Envy, Inferiority, and Injustice: Three Bases of Anger About Inequality', in Richard Smith (ed.), *Envy: Theory and Research* (pp. 94-116). New York, NY US: Oxford University Press <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195327953.003.0006>

Miceli, M., & Castelfranchi, C. (2007). The envious mind. *Cognition & Emotion*, 21, p.449 – 479

Parrott, W. G., & Smith, R. H. (1993). Distinguishing the experiences of envy and jealousy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64, p.906–920 .

Van de Ven, N. (2016). Envy and its consequences: Why it is useful to distinguish between benign and malicious envy. *Social and Personality Psychology Compass*, 10, 337-349. doi: 10.1111/spc3.12253.

Van Dijk, W. W., Ouwerkerk, J. W., Goslinga, S., Nieweg, M., & Galucci, M. (2006). When people fall from grace: Reconsidering the role of envy in schadenfreude. *Emotion*, 6, p.156-160.

Iryna Nechitaylo

Professor of the Department of Sociology and Psychology, Kharkiv National University of Internal Affairs, Doctor of Sociological Sciences, Professor (Kharkiv, Ukraine)

Natalia Miloradova

Doctor of Psychological Sciences, Professor of the Department of Pedagogy and Psychology, Faculty No. 3, Kharkiv National University of Internal Affairs (Kharkiv, Ukraine)

SUBJECTS OF ENVY AMONG YOUNG MEN AND WOMEN: CONTEXTS OF DEVIANT BEHAVIOR

ABSTRACT

This article explores the propensity for deviant behavior and the objects of envy among young men and women. Specifically, it examines the following aspects:

Appearance: Young individuals often experience jealousy regarding each other's physical appearance, clothing, hairstyle, and more. Envy of attractive attributes may drive both genders to engage in deviant behaviors, such as resorting to drug use or alcohol abuse to achieve these attributes.

Social Status: Envy can also revolve around social status, encompassing factors like popularity, academic or athletic success, and group affiliations. Envious feelings related to these aspects may lead to deviant behaviors, including the use of violence or manipulation to attain desired status.

Material Goods: Material possessions can be a focal point of envy, motivating young people to engage in theft, deceit, or illicit activities to acquire them.

Power and Control: Envy of power and control may serve as another motivator for deviant behavior. For instance, the desire to wield power can lead to attempts to

control others or resort to violence to achieve personal objectives.

Deviant behaviors often stem from envy, as individuals may seek to obtain desired objects or statuses through wrongful means. For instance, a young man envious of a successful classmate may resort to grade forgery or cheating to attain similar success. Jealousy can also trigger conflicts and violence among individuals. For example, two girls envious of each other's attractiveness or popularity may engage in efforts to undermine each other's lives or even resort to physical aggression.

The primary objective of this article is to identify the principal psychological and legal characteristics of envy among male and female students within the context of deviant behavior. The article's objectives include assessing the level of envy among male and female cadets and exploring gender-specific relationships between deviant behavior and envy across various subject areas. It is essential to note that envy alone is not the sole cause of deviant behavior; rather, it is one of several factors influencing young individuals and motivating them to engage in unlawful acts. Additional factors, such as inadequate social support, low self-esteem, or negative environmental influences, also significantly contribute to the development of deviant behavior.

In conclusion, this study underscores that envy is not a moral sentiment and highlights the centrality of feelings of inferiority in the experience of envy. Moreover, gender differences in envy, prevalent among youth, tend to diminish as individuals mature.

Keywords: envy, deviant behavior, delinquent behavior, inferiority, injustice, male, female, gender differences.

Нечитайло Ірина Сергіївна

Професор кафедри соціології та психології, Харківський національний університет внутрішніх справ, доктор соціологічних наук, професор, м. Харків (Україна)

Мілорадова Наталія Едуардівна

Доктор психологічних наук, професор кафедри педагогіки та психології факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків (Україна)

**ПРЕДМЕТИ ЗАЗДРОСТІ ЮНАКІВ ТА ДІВЧАТ У
КОНТЕКСТІ ЇХ СХИЛЬНОСТІ ДО ДЕВІАНТНОЇ
ПОВЕДІНКИ**

АНОТАЦІЯ

У статті розглядається схильність до девіантної поведінки та предмети заздрості для юнаків та дівчат, що можуть включати в себе наступні аспекти: зовнішність: молоді люди можуть заздрити один одному через зовнішність, таку як фізичний вигляд, одяг, стиль волосся тощо. Заздрість до привабливих атрибутів може спонукати юнаків та дівчат до девіантної поведінки, наприклад, досягнення цих атрибутів шляхом вживання наркотиків або зловживання алкоголем.

Наступним предметом заздрості може виступати соціальний статус, такий як популярність, успіх у навчанні або спорті, належність до певної групи тощо.

Заздрість до цих аспектів може призвести до девіантної поведінки, наприклад, шляхом використання насильства або маніпуляцій для отримання бажаного статусу. Слід приділити увагу також матеріальним благам. Цей предмет заздрості може також спонукати молодь до крадіжок, шахрайства або залучення до незаконних схем. Влада та контроль як наступний предмет заздрості до влади та контролю може бути іншим фактором, що спонукає молодь до девіантної поведінки. Наприклад, заздрість до влади може призвести до бажання контролювати інших людей або використовувати насильство для досягнення своїх цілей.

Девіантна поведінка може бути пов'язана з заздощами, оскільки особи, які почувають заздрість, можуть намагатися досягти бажаного об'єкта або статусу шляхом неправомірних дій. Наприклад, юнак, який заздрить успішному однокласнику, може спробувати підробити його оцінки або використовувати шахрайство, щоб отримати бажаний успіх. Заздрощі також можуть викликати конфлікти та насильство між людьми. Наприклад, двоє дівчат, які заздрять одна одній через

привабливість або популярність, можуть займатися спробами погіршити життя іншої особи або навіть фізично атакувати її.

Мета статті полягає у визначенні основних психолого-правових характеристик заздрості студентів -юнаків та дівчат у контексті девіантної поведінки. А завданнями статті автори вказують – визначення рівня вираженості заздрощів у курсантів - юнаків та дівчат та вивчення гендерних особливостей взаємозв'язку девіантної поведінки, із заздрістю до різних предметних сфер. Важливо враховувати, що заздрість сама по собі не є причиною девіантної поведінки. Це лише один з факторів, який може впливати на молодь і спонукати їх до неправомірних дій. Інші фактори, такі як недостатня соціальна підтримка, низька самооцінка або негативний вплив оточуючого середовища, також можуть мати вагому роль у формуванні девіантної поведінки.

У висновках відмічається те, що заздрість не є моральним почуттям і саме неповноцінність суб'єкта є центральною проблемою заздрості. Множинні гендерні відмінності в заздрості, виявлені в юнацькому віці, у міру дорослішання мінімізуються.

Ключові слова: заздрість, заздрісність, девіантна поведінка, делінквентна поведінка, неповноцінність, несправедливість, юнаки, дівчата, гендерна специфіка.

Nechitaylo, I., Miloradova, N. (2023). SUBJECTS OF ENVY AMONG YOUNG MEN AND WOMEN: CONTEXTS OF DEVIANT BEHAVIOR. PSYCHOLOGICAL JOURNAL, 9 (5), 52–58. <https://doi.org/10.31108/1.2023.9.5.5> [in Ukrainian]

Нечитайло, І. С., Мілорадова, Н. Е. (2023). ПРЕДМЕТИ ЗАЗДРОСТІ ЮНАКІВ ТА ДІВЧАТ У КОНТЕКСТІ ЇХ СХИЛЬНОСТІ ДО ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧАСОПИС, 9 (5), 52–58. <https://doi.org/10.31108/1.2023.9.5.5>

Дата отримання статті: 03.03.2023

Дата рекомендації до друку: 15.04.2023

Дата оприлюднення: 30.05.2023